

มาตรฐานทางจริยธรรมและการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
การบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม
Ethical standards and performance of village and sub-district headmen
affecting the effectiveness of provincial administration in Pla Pak District,
Nakhon Phanom Province

พัฒน์พงศ์ บุษราคัม^{1*}, สามารธ อัยกร², ชาติชัย อุดมกิจมงคล³
Patthanapong Boosarakham^{1*}, Samart Aiyakorn², Chardchai Udomkijmongkol³

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Public Administration Program in Public Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}Department of Public Administration, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: patthanapong1990@gmail.com^{1}, saamm_5@hotmail.com²,
chardchai_u@hotmail.com³

Received: July 19, 2025

Revised: August 24, 2025

Accepted: August 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1. ระดับมาตรฐานทางจริยธรรม การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม 2. อิทธิพลของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก และ 3. อิทธิพลของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอปลาปาก จำนวน 398 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามานะ และดำเนินการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์

การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1. มาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. มาตรฐานทางจริยธรรม ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ และด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ และด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก ได้ร้อยละ 54.50 3. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ ด้านงานทะเบียน ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก ได้ร้อยละ 36.10

คำสำคัญ: มาตรฐานทางจริยธรรม, การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน, ประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

Abstract

The purposes of this research were to examine: 1. The level of ethical standards, performance of roles and duties of the village and sub-district headmen, and the effectiveness of the provincial administration in Pla Pak District, Nakhon Phanom Province, 2. To investigate the influences of ethical standards on the effectiveness of the provincial administration in Pla Pak District and 3. To explore how the village and sub-district headmen's performance of their roles and duties would become influential on the effectiveness of the provincial administration in Pla Pak District. The sample group consisted of 398 people residing in Pla Pak District. The sample size was calculated using Yamane's formula, and the sampling was conducted through a stratified sampling method. The questionnaire was used as the data collection tool, while the statistics employed for data analysis were composed of frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The study revealed these results: 1. The overall ethical standards of the village and sub-district headmen in Pla Pak District were at a high level. Likewise, the performance on the basis of their roles and duties was also at a high level. In similar fashion, the performance effectiveness of the provincial administration in Pla Pak District was at a high level as well. 2. In terms of the ethical standards, these aspects significantly influenced the effectiveness of the provincial administration at the 0.01 statistical level: honesty, good conscience, and responsibility, and the adherence to the major institutions of the nation. Meanwhile, these aspects significantly influenced the effectiveness of the provincial administration at the 0.05 statistical level: the thought of the public interest and having a service mindset and focusing on results/achievement-based performance. Altogether, these aspects could be used to correctly predict the performance effectiveness of the provincial

administration in Pla Pak District, 54.50 percent. 3. Regarding the exploration of how the village and sub-district headmen's performance of their roles and duties would become influential, it was found that these aspects significantly influenced the effectiveness of the provincial administration at the 0.01 statistical level: legal authorities/power, registry job, and crime management/supervision. However, these aspects significantly influenced the effectiveness of the provincial administration at the 0.05 statistical level: the development of the villages and sub-districts and the promotion of the people's careers. Altogether, these aspects could be used to correctly predict the performance effectiveness of the provincial administration in Pla Pak District, 36.10 percent.

Keywords: ethical standards, performance of subdistrict and village heads, effectiveness of provincial administration

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านซึ่งรวมถึงกำนันเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านอันเป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนภูมิภาค อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวกในสังคม การสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน การประสานอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในการติดต่อขอรับบริการจากส่วนราชการต่าง ๆ การรับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อนทุกข์สุข และความต้องการที่จำเป็นของราษฎรแจ้งต่อทางราชการ เพื่อให้ความช่วยเหลือ การสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการในพื้นที่ การดูแลให้ราษฎรในพื้นที่ปฏิบัติตามกฎหมาย การอบรมชี้แจงให้ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ ให้ความช่วยเหลือในกิจการสาธารณะประโยชน์รวมถึงปฏิบัติการกิจตามนโยบายรัฐบาลหรืองานอื่นตามกฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้น มีความสำคัญในการปกครองเป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐเองและหน่วยงานของรัฐกับประชาชน เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด (พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551, 2551)

ราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอทุกหน่วยงานได้มีการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน สร้างระบบบริการที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางขึ้น (people centered service) โดยคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับให้มากที่สุดจากการให้บริการจากทางภาครัฐ ซึ่งได้ดำเนินการตามวิสัยทัศน์ เป็นองค์กรสมรรถนะสูง มุ่งมั่นบูรณาการในพื้นที่และเป็นที่พึงของประชาชน เพื่อสังคมสงบสุข ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดให้มีโครงสร้างของข้อมูล เพื่อบริการประชาชน ซึ่งเป็นบริการประชาชนรูปแบบใหม่ นอกจากนั้นประชาชนก็สามารถติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานบริการภาครัฐต่าง ๆ ในพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดได้สะดวกรวดเร็ว อันทำให้ภาครัฐสามารถบริการรับใช้ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วถึงและเป็นธรรมสอดคล้องกับการปฏิบัติตามนโยบายการให้บริการประชาชนของรัฐบาลปัจจุบัน (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และ กอบกุล รายนาค, 2552) ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคประสบความสำเร็จ คือ มาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 วรรค 3 บัญญัติให้ “รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมที่ได้กำหนดไว้” รวมถึงกำหนดให้มีกระบวนการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างเป็น

รูปธรรม ทั้งนี้ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562 มีหลักการให้มีกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อเป็นแม่บทในการจัดทำประมวลจริยธรรมให้กับองค์กรกลางบริหารงานบุคคลประเภทต่าง ๆ และหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของฝ่ายบริหารได้จัดทำประมวลจริยธรรมให้มีความสอดคล้องและมีมาตรฐานเดียวกันสาระสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีการรักษากฎจริยธรรมไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมตามที่กฎหมายกำหนด และกำหนดหน้าที่ของกลไกการขับเคลื่อนจริยธรรม 3 ระดับ เพื่อให้กระบวนการรักษากฎจริยธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม มีการจัดการปกครองท้องถิ่นที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 8 ตำบล 85 หมู่บ้าน ราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอทุกหน่วยงานได้มีการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน สร้างระบบบริการที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people centered service) โดยคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับให้มากที่สุดจากการให้บริการจากทางภาครัฐ ซึ่งได้ดำเนินการตามวิสัยทัศน์เป็นองค์กรสมรรถนะสูง มุ่งมั่นบูรณาการในพื้นที่และเป็นที่พึ่งของประชาชนเพื่อสังคมสงบสุข ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดให้มีโครงสร้างของข้อมูลเพื่อบริการประชาชน ซึ่งเป็นบริการประชาชนรูปแบบใหม่ นอกจากนั้น ประชาชนก็สามารถติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานบริการภาครัฐต่าง ๆ ในพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อันทำให้ภาครัฐสามารถบริการรับใช้ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ซึ่งมาตรฐานทางจริยธรรมมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการบริหารงานที่โปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นอกจากนั้น ปัจจัยในส่วนของงานปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็มีความสำคัญเป็นอย่างมากเช่นกัน เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านถือว่าเป็นผู้นำในระดับชุมชน เป็นผู้คอยช่วยเหลือทางราชการในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้แทนประชาชนในตำบล หมู่บ้านในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคราชการ และภาคเอกชน ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทำให้ภารกิจบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเพิ่มมากขึ้นก็ตามด้วยเหตุนี้ จากสภาพปัญหาจึงต้องทบทวนเรื่อง มาตรฐานทางจริยธรรมและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ทั้งนี้ ผลจากการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชน และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานทางจริยธรรม การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

การทบทวนวรรณกรรม

มาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กำหนดในพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 วรรคสาม บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 5 กำหนดไว้ว่า มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2563)

1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

3. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

4. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457

ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ได้กำหนดอำนาจ หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้ดังต่อไปนี้ (สำนักบริหารงานการปกครองท้องที่, 2564)

1. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครอง ราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของตน มีอำนาจและหน้าที่ ในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ของราษฎรและบรรดาการที่จะตรวจตรารักษาความปกติในตำบล

2. ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ในการเกี่ยวกับความอาญา เมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านทราบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดในหมู่บ้านของตนเอง ให้แจ้งต่อกำนัน เมื่อทราบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดในหมู่บ้านใกล้เคียงให้แจ้งต่อผู้ใหญ่นั้นทราบ เมื่อตรวจพบของกลางหรือสิ่งของที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้จับสิ่งของนั้นไว้ส่งกำนัน เมื่อมีหมายหรือคำสั่งหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้นส่งกำนันและกรมการอำเภอ

3. ด้านงานทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียน กำนันผู้ใหญ่บ้านทำบัญชีสำมะโนครัวในหมู่บ้านและคอยแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องเสมอ ถ้ามีบุคคลแปลกหน้านอกสำมะโนครัวนั้นเข้ามาอาศัย เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจะต้องสอบถามให้กำนันดูแลคนเดินทาง ซึ่งไม่มีเหตุควรสงสัยว่าจะเป็นผู้ร้าย ให้ได้มีที่พักอาศัยตามสมควร ถ้าผู้เดินทางด้วยราชการจะต้องมีคนนำทาง กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ต้องรักษาบัญชีและคอยแก้ไขเพิ่มเติม ผู้ใหญ่บ้านควรนำคนแปลกหน้าออกจากสำมะโนครัวตำบล มาส่งกำนันตามความในมาตรา 27 ข้อ 6 ให้ผู้ใหญ่บ้านปรึกษาหารือกับกำนันหรือไล่ออกจากตำบลนั้นก็ได้ ในการสำรวจและจดทะเบียนบัญชีต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในราชการ

4. ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ นายอำเภอและกำนัน มีหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีส่วนช่วยเหลืออำเภอและกำนัน

ในการดำเนินการ โดยกำหนดผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการการเสริมสร้างพัฒนารายได้และขยายช่องทางตลาด สินค้าชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตลอดจนการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของราษฎรในพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

5. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ กำหนดผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว กฎหมายว่าด้วยทะเบียนสัตว์พาหนะ กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ฯ กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร กฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กฎหมายว่าด้วยการเข้าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายว่าด้วยชลประทานราษฎร กฎหมายว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำ กฎหมายว่าด้วยการบำรุงภาษีท้องถิ่น กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ กฎหมายว่าด้วยการกำจัดผักตบชวา

พระราชบัญญัติระเบียบราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 52 จังหวัดเกิดจากการรวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยการตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มาตรา 52/1 ให้จังหวัดมีอำนาจภายในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

1. นำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์
2. ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและ เป็นธรรมในสังคม
3. จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ด้อยโอกาสเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
4. จัดให้มีการบริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอหน้า รวดเร็ว
5. จัดให้มีการส่งเสริม อุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมาย หรือที่มีกฎหมายกำหนด

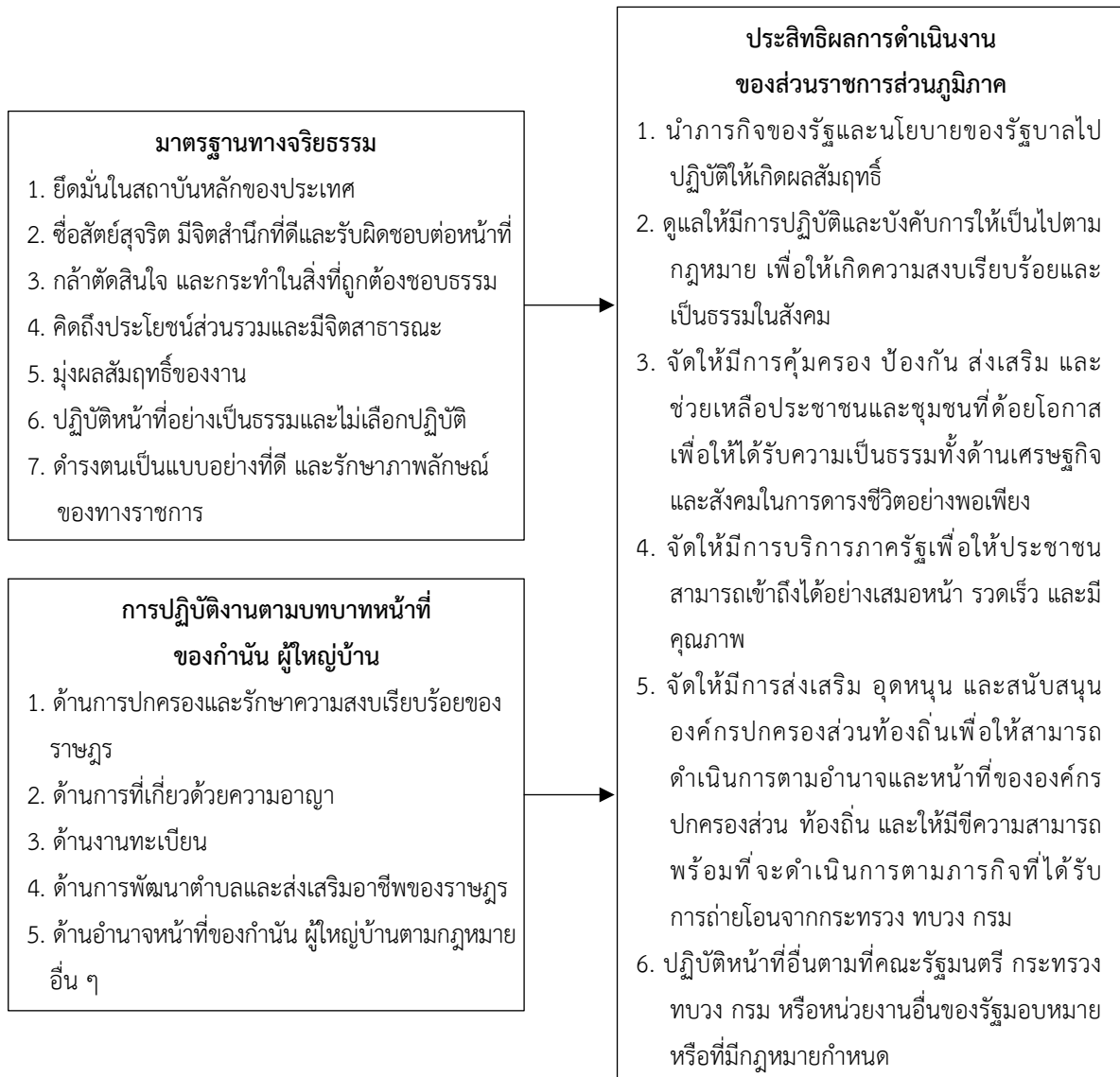
เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ประจำอยู่ในเขตจังหวัดที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องและเป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด ตามมาตรา 53/1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยนำ 1) แนวคิดจากพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม 2) อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และฉบับแก้ไขถึงปัจจุบัน มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม 3) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มาตรา 52/1 อำนาจหน้าที่ของจังหวัด มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาค ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 55,482 คน (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอปลาปาก)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 398 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)
 - ตอนที่ 2 มาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ
 - ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ
 - ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ
 - ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended form)
- การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.363 - 0.721 และได้ค่าความเชื่อมั่น 0.879

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงนายอำเภอลำปาก เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 398 คน
- 3.2 ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม
- 3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน ในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม
- 3.4 ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วลงรหัส (coding form) และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้
- 4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)
- 4.2 การวิเคราะห์ 1) มาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม 2) การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม 3) ประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม ใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
- 4.3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษา อิทธิพลของบทบาทของมาตรฐานทางจริยธรรม และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอลำปาก จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับมาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับมาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ด้านที่	มาตรฐานทางจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ	4.42	0.43	มาก
2	ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.13	0.45	มาก
3	กล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม	3.98	0.57	มาก
4	คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ	4.11	0.47	มาก
5	มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	3.96	0.52	มาก
6	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ	4.02	0.70	มาก
7	ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ	3.99	0.67	มาก
ภาพรวม		4.08	0.37	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า มาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\bar{X} = 4.13$) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.11$) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.02$) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ($\bar{X} = 3.99$) กล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ($\bar{X} = 3.96$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ด้านที่	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	การปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร	4.11	0.54	มาก
2	การที่เกี่ยวกับความอาญา	3.95	0.63	มาก
3	งานทะเบียน	4.35	0.42	มาก
4	การพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร	4.05	0.50	มาก
5	อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ	4.01	0.46	มาก
ภาพรวม		4.10	0.31	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านงานทะเบียน ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ($\bar{X} = 3.95$)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ด้านที่	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	นำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์	4.27	0.69	มาก
2	ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเป็นธรรมในสังคม	4.50	0.59	มาก
3	จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ด้อยโอกาสเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง	4.29	0.69	มาก
4	จัดให้มีการบริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอหน้า รวดเร็ว และมีคุณภาพ	4.26	0.65	มาก
5	จัดให้มีการส่งเสริม อุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม	4.58	0.54	มากที่สุด
6	ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมาย หรือที่มีกฎหมายกำหนด	4.04	0.84	มาก
ภาพรวม		4.32	0.47	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ จัดให้มีการส่งเสริม อุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและเป็นธรรมในสังคม ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมาย หรือที่มีกฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 4.04$)

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. error	β	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	0.493	0.192		2.562	0.011		
ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ	0.423	0.046	0.389	9.240	0.000**	0.659	1.517
ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่	0.410	0.056	0.395	7.290	0.000**	0.396	2.523
กล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม	0.017	0.041	0.021	0.430	0.667	0.476	2.103
คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ	0.108	0.044	0.109	2.472	0.014*	0.597	1.674
มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	0.094	0.040	0.104	2.378	0.018*	0.613	1.632
ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ	0.013	0.031	0.019	0.421	0.674	0.547	1.828
ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ	0.019	0.026	0.027	0.720	0.472	0.842	1.188
R = 738, R ² = 0.545, Adj. R ² = 0.537, F = 66.831, Sig. = 0.000**							

จากตารางที่ 4 พบว่า มาตรฐานทางจริยธรรม ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\beta = 0.395$) และด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ($\beta = 0.389$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ ($\beta = 0.109$) และด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ($\beta = 0.104$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 54.50 ($R^2 = 0.545$)

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. error	β	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	1.024	0.273		3.743	0.000		
การปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร	0.011	0.039	0.013	0.286	0.775	0.801	1.248
การที่เกี่ยวกับความอาญา	0.155	0.037	0.206	4.209	0.000**	0.677	1.477
งานทะเบียน	0.418	0.049	0.372	8.493	0.000**	0.851	1.175
การพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร	0.103	0.040	0.109	2.567	0.011*	0.901	1.110
อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ	0.430	0.051	0.424	8.491	0.000**	0.655	1.527
R=601, R ² = 0.361, Adj. R ² = 0.353, F = 44.318, Sig. = 0.000**							

จากตารางที่ 5 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายอื่น ๆ ($\beta = 0.424$) ด้านงานทะเบียน ($\beta = 0.372$) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ($\beta = 0.206$) มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร ($\beta = 0.109$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิผล การบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 36.10 ($R^2 = 0.361$)

การอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาอิทธิพลของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการ ส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม พบว่า มาตรฐานทางจริยธรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบหน้าที่ และด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการ ส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ และด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิผลการบริหารราชการ ส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 54.50 ส่วนมาตรฐานทางจริยธรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านกล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม ด้านปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และด้านดำรงตน เป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขต อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ยังไม่เคยมีผู้ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นนี้มาก่อนอย่างชัดเจน จึงไม่สามารถนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่มีอยู่เดิมได้โดยตรง แต่ใกล้เคียงกับงานวิจัยของณัฐชา ผุดผ่อง และคณะ (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการดูแลผู้อื่น ด้านการแนะนำด้านจริยธรรม ด้านความใส่ใจในระยะยาว ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม และด้านการแบ่งปันอำนาจ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถ ร่วมกันทำนายระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 65.00 จึงถือเป็นการเปิดมุมมองใหม่ทางวิชาการ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาอิทธิพลของอิทธิพลของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ ด้านงานทะเบียน ด้านการที่เกี่ยวกับ ความอาญา มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการ ส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับ ประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 36.10 ส่วนการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ไม่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม เนื่องจากหัวข้อการวิจัยนี้เป็นประเด็นใหม่ ที่ยังไม่มีการวิจัยในลักษณะเดียวกัน จึงถือเป็นการเปิดมุมมองใหม่ทางวิชาการ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นถึง

บทบาทของผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชนจึงมีบทบาทที่สำคัญ จะเห็นได้ว่าผู้นำชุมชนใดที่มีบทบาทที่โดดเด่น มีศักยภาพสามารถนำพาให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีได้ ผู้นำชุมชนย่อมได้รับการไว้วางใจจากชาวบ้านในชุมชน และชาวบ้านในชุมชนย่อมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาเพื่อการพัฒนาชุมชนจนสามารถที่จะทำให้ผู้นำเหล่านี้สามารถที่จะก้าวเข้าไปมีบทบาทที่ใหญ่กว่าบทบาทผู้นำชุมชนก็เป็นไปได้ซึ่งผู้นำชุมชนที่สำคัญ ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ถึงแม้จะมาจากการเลือกตั้งเช่นกัน แต่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจหน้าที่เฉพาะเป็นผู้ช่วยราชการส่วนภูมิภาค คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอเท่านั้น เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย แจ่งเหตุให้นายอำเภอ เป็นต้น ไม่มีหน้าที่คอยบริการประชาชนโดยตรง การปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม มีหน้าที่ดูแลรักษาความปกติสุขและความสงบเรียบร้อยในเขตหมู่บ้านของตน นำประกาศหรือคำสั่งของทางราชการแจ้งให้ราษฎรลูกบ้านทราบ รับคำร้องทุกข์ของราษฎรและรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ เสนอต่อกำนัน เรียกร้องสั่งลูกบ้านให้ทำการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายส่งกำนัน (สำนักบริหารการปกครองท้องที่, 2564) โดยประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จะประสบความสำเร็จ มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งปัจจัยในส่วนของบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ก็มีความสำคัญเป็นอย่างมากเช่นกัน เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านถือได้ว่าเป็นผู้นำในระดับชุมชน เป็นผู้ที่ย่อยช่วยเหลือทางราชการในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้แทนประชาชนในตำบลหมู่บ้านในการติดต่อกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐราชการ และภาคเอกชน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานทางจริยธรรม ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านซื่อสัตย์สุจริตมีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบหน้าที่ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ และด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ และด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
2. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านงานทะเบียน ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา และด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานทางจริยธรรมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และด้านกล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม โดยการจัดฝึกอบรม สัมมนา เพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีความเชื่อมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม ประสานงานกับทีมงาน และฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายและเนื้อหาสาระของงานที่ตรงกัน เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านรู้จักการแสวงหาวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัคมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง อธิบายสิ่งที่ตนได้ปฏิบัติอย่างมีเหตุผลและชอบธรรม กล้ายอมรับผลดี และผลเสียที่เกิดจากการกระทำของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องชอบธรรม

1.2 ควรเสริมสร้างและพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา และด้านอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ โดยควรจัด

ให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมาย หากตรวจพบสิ่งของที่สงสัยว่าได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายหรือใช้สำหรับการกระทำความผิดกฎหมาย การจับตัวผู้กำลังกระทำความผิดเมื่อปรากฏว่ามีผู้กำลังกระทำความผิดกฎหมายหรือมีเหตุควรสงสัยว่าได้กระทำความผิดกฎหมาย รู้จักขั้นตอนการดำเนินการแจ้งให้ราษฎรผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ไปยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน และการรับรองเกี่ยวกับความประพฤติและหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน

1.3 ควรเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของส่วนราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม โดยการปลูกฝังและเน้นย้ำให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมาย หรือที่มีกฎหมายกำหนด ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาบริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชน ทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียม รวดเร็ว และมีคุณภาพ

1.4 ควรส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรม ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านชื่อเสียงสุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ ด้านยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ด้านคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ และด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน เนื่องจากเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ตามลำดับ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์จริยธรรมที่ชัดเจน ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านถือปฏิบัติ เป็นแนวทางเดียวกัน สร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงบวก สนับสนุนด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชน และ การกำกับดูแลที่เข้มแข็ง เพื่อยกระดับมาตรฐานจริยธรรมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองที่มีคุณภาพ เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนในพื้นที่

1.5 ควรส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายอื่น ๆ ด้านงานทะเบียน ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา และด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพของราษฎร เนื่องจากเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขต อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ตามลำดับ โดยการจัดอบรมพัฒนาความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นระยะ ให้เข้าใจในบทบาท และขอบเขตหน้าที่อย่างชัดเจน พัฒนาทักษะด้านการจัดทำทะเบียนราษฎรและทะเบียนบ้าน ให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบันส่งเสริม ความรู้เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อลดปัญหาการฟ้องร้องและช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน และบูรณาการ การทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษามาตรฐานทางจริยธรรมและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในเขตอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดนครพนม เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในเขตอำเภอต่าง ๆ ของ จังหวัดนครพนม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานทางจริยธรรมและการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ให้สูงขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกับราชการส่วนภูมิภาค ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานร่วมกับราชการ ส่วนภูมิภาค ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้สูงขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมและการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐชา ผุดผ่อง, สามารถ อัยกร และชาติชัย อุดมกิจมงคล. (2567). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 4(2), 449–470.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และกอบกุล รายนาค. (2552). การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดการบริการสาธารณะที่ดี. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551. (2551, 5 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก. หน้า 96-105.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2563). *คู่มือคำอธิบายและตัวอย่างพฤติกรรมตามมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ*. ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักบริหารงานการปกครองท้องที่. (2564). *คู่มือปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ*. สำนักบริหารงานการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed). Harper & Row.